

Oponentský posudek

Hodnotící řízení: závěrečné

Termín: řádný

Název projektu: Zpracování postupu na záchranu světlocitlivých archivních dokumentů na skleněné podložce (deskové negativy), jejich ošetření, archivaci (dlouhodobé uložení), zabezpečení a zpřístupnění.

Příjemce podpory: Národní archiv, Archivní 4, 149 00 Praha 4

Oponent: Radomír Michna, Bezručova 2145, 738 01 Frýdek-Místek, tel.: 558432076, r.michna@fm.archives.cz, archivář, konzervátor, informatik (digitalizace archiválií) – Státní okresní archiv Frýdek-Místek

---

Splnění očekávaných cílů projektu

Cílem projektu bylo poskytnout archivům a dalším paměťovým institucím dosud chybějící jednoznačná metodická pravidla pro ošetření, dlouhodobé uložení a zabezpečení světlocitlivých archivních dokumentů na skleněné podložce (deskové negativy), dále navrhnout optimální způsob efektivního zprostředkování těchto dokumentů badatelské veřejnosti takovou formou, aniž by došlo k poškození nebo zničení původních (originálních) archiválií. Vše bylo splněno.

Použité metody řešení

Použité metody řešení se jeví ve všech oborových částech projektu jako účelné a vhodně zvolené.

Využitelnost dosažených výsledků

Dosažené výsledky mají přímou využitelnost v archivnictví, muzejnictví apod. Zvláště vypracování praktických částí – manuálů k jednotlivým dílčím částem má velký praktický význam pro širokou skupinu pracovníků v daných oborech (A.3 – obrazový atlas poškození, praktické ověření vybraných metod a postupů restaurování; B.2 - Prvky popisu analogových fotografických dokumentů; C.3 Manuál k digitalizaci; D.6.2 – aplikace pro zpřístupnění)

Odborná úroveň řešení projektu

Široká mezioborová účast odborníků (archivářů, restaurátorů, chemiků, mikrobiologů, pracovníků v oblasti fotografických technik, informatiků) plus využití informačních zdrojů zahraničních specializovaných pracovišť dává projektu punc vysoké odbornosti, což kvalita závěrečné zprávy dokazuje.

Účelnost a optimálnost využití finančních prostředků

Zpráva o čerpání finančních prostředků (F.2) podává důkazy o jejich účelném a optimálním využití. Je zde vidět snaha o šetrné a uvážené pořizování materiálového, přístrojového vybavení a studijních materiálů. Pozitivem je fakt, že mnohé přístrojové vybavení bude dále využitelné pro jiné oborové výzkumy a práce.

Závěrečné celkové zhodnocení

Největším kladem projektu je jeho multioborovost – je zde pokryta celá dráha „archivního“ života tohoto specifického druhu archivního dokumentu, kterému je tak věnována konečně zasloužená pozornost. Společným vodítkem ve všech částech projektu je snaha o zlepšení podmínek pro archivování f. dokumentů – neustálý důraz na jejich vhodné uložení a minimalizování manipulace s nimi.

Závěrečná zpráva je logicky strukturována, dobře se v ní orientuje.

Ad část A) Restaurování ...

Z pohledu praktického konzervátora je třeba ocenit jednak teoretickou část, jednak část praktickou, která je srozumitelná a návodná (rovněž díky fotodokumentaci a grafickým náčrtům). Experimentální část zaujme nejen odborníky v oblasti výzkumu ale i „praktické“ restaurátory, zvláště oddíl věnovaný zkoumání nedestruktivních technik analýz různých vrstev f. dokumentu a „chemickému“ restaurování. Praktický dopad při určování fyzického stavu bude mít bezesporu Atlas poškození negativů, zvláště pak, pokud se bude dále doplňovat.

Ad část B) Archivní zpracování

V oblasti archivního zpracování byla archivní věda fotografickým dokumentům hodně dlužna. Předložený text patří k těm, které konečně tuto oblast komplexně a sofistikovaně řeší. Dobře vystihuje podstatu – přimět archiváře k tomu, aby f. dokumentům věnovali podobnou pozornost jako listinám, knihám, spisovému materiálu apod. Opět je zde apelováno na vhodnost uložení (a to nejen ochrana archiválií, ale i ochrana depozitářů – požární rizika) a evidenci. Hlavním motivem je pak zkvalitnění archivního popisu f. dokumentů OBECNĚ (nejen negativů). Tomu předcházela velmi cenný průzkum praxe v zahraničí. Cenné je zvláště podrobné srovnání norského standardu a modelu SEPIADES. Velmi pragmaticky je kladen důraz na mezinárodní standardy archivního popisu – ISAD(G) apod. Tímto předložené návrhy určitě vhodně doplní nebo budou diskutovány při právě probíhající snaze o vytvoření nových „Základních pravidlech pro zpřístupňování archiválií“. Velká míra popisných kritérií může vzbudit obavy u mnoha archivářů z „nadbytečné“ práce, ale je nutno říci, že pro moderní (databázové) využívání je nutná. Obavy by měly být zmírněny stanovením hloubky popisu (ve stylu dnešní inventarizace x katalogizace) – povinné a nepovinné prvky popisu apod.

Ad část C) Digitalizace negativu

Je potřeba ocenit snahu zachytit při digitalizaci v jednom okamžiku nejen samotný motiv zobrazení, ale i zdokumentovat negativ jako fyzický předmět (poškození apod.). Zvolený bezkontaktní postup je maximálně šetrný. Uvedený manuál maximálně detailní. S nadsázkou by se dalo říci, že chybí jen videoprezentace.

Ad část D) Ukládání, uchovávání a zpřístupnění digitalizovaných dat

Teoretická část je ideálně stručná a srozumitelná. Zvolené metody a aplikační prostředky pro potřeby projektu jsou adekvátní. Technologická a finanční nenáročnost (open-source technologie) postupů by mohla být vodítkem pro menší jednodruhové digitalizační projekty institucí, které doposud nedisponují žádným řešením digitalizace.

Případná doporučení a výhrady oponenta

Jak již samotní autoři závěrečné zprávy předesílají, bude potřebné pokračovat v dalších analýzách, diskuzích a praktických zkouškách.

Po zveřejnění závěrečné zprávy se najde určitě mnoho zájemců, kteří by ocenili praktické semináře (workshopy) s prezentací restaurátorských a digitalizačních metod.

Stanovisko oponenta k úspěšnosti projektu:

- uspěl s vynikajícími výsledky

Doporučení oponenta

- doporučuji akceptovat výsledky projektu
- doporučuji uzavřít projekt

Ve Frýdku-Místku, 11.6.2010